

goricah slavnega imena, v Istri pa osobito v Tomjanu v Koparskem okraji. Bled in nem stopa nesrečni posestnik mimo svojega sosedu, ker nezmerna bol mu razjeda srce. Toliko se je trudil in potil — in zdaj, ko bi imel že v usta dajati, mu nebo odtrga kapljo veselja in blagoslova. A molči, kmetič, ne godrnjaj, ne kolni, pravična je roka božja, pomisli, morda si bil prej kriv, ker si užival brez hvale božje ali nezmerno božjo kapljico in vedi srce, da tudi ure božje jeze so štete in da za strašnimi oblaki posije zopet solnce božje milosti in blagoslova.

Vendar razun ponesrečenih krajev je berba izvrstna ali vsaj srednja. Čast in hvala Bogu, pili ga bomo še lahko s hvaležnostjo, Bože daj, da tudi zmérom pošteno in zmerno! Ali naš Slovenec in tudi brižni brat Hrvat bi si z njim rad opomogel, poplačal davek in sitne dolgove. A kakó? O ti nesrečna vinska klavzula, da Slovincem vrata na stečaj odperáš Italijanskemu vinu! Pri Vas, predragih in preljubih mi severnih Slovincih, se še ne pozna toliko ta škoda, a v Istri je huje, a najhuje v Dalmaciji. Tam imajo radi tega vsako leto do 5 milijonov gold. škode. Blagor tudi Vašim plemenitim poslancem, posebno še g. Robiču, da so v zvezi z našima glasovali proti tej — tudi grozni toči — drugi trtni uši g. poslanca Pfeiferja!

A kar je, to je. Zdaj velja se udati in nositi križ. »Pride vreme (čas), nosi breme«, pravi hrvatska prislovica. Istinito, došlo je za nas veliko breme. Kaj čemo storiti? Treba lečnika. Da bi si olahkotili to breme, osnovali smo si v Istri vinarsko zadrugo. Ta ima namen podpirati vinorejo, kupovati dobro grozdje in vino zlasti, od zadolženih kmetov, da ne pridejo v kremplje italijanskim krvopijam in pošteno fino vino prodajati poštenim kupcem, posebno Slovanom. Svoji k svojim! Vas stiskajo in nas stiskajo sovragi od severja ali juga, pomagajmo si sami in Bog bo pomagal. Najsevernije in najjužnije vino v našem cesarstvu je slovensko, v Melniku na Češkem, katero sem pil in po vsej Dalmaciji, katero sem tudi pil in je dobro, a vendar se premalo in večkrat preveč po ceni prodaja.

O da bi ustanovili Slovani več dobrih vinskih zadrug in da bi se te tesneje zvezale med seboj po priliki, kakor zveza slovenskih posojilnic: koliko bi pridobili gospodarskega in moralnega upliva in dobička! Dobro je vsako posvetovanje, kakor je bilo v Gorici, v Gradci in na Dunaji — ali delajmo praktično z združenimi močmi. Zakaj bi mnog Slovenec, posebno Korošec italijansko ali židovsko ogrsko, židovsko zagrebško vino kupoval?! Tisti ogrski vinski jud, ki ima tri kilometre dolgo klet in bačve za več ko za 1000 hektolitrov vina, najbrž nima vsega natornega vina. Zakaj se ljudje tožijo radi ogrskega in italijanskega vina, da so potem bolni? Pošteni Slovan, ti stopaj na dan! Zasajajmo radi ameriške trte, koder razsaja trtna uš, zdaj posebno po Kranjskem, da nam ne premine zlata kapljica. Ti lepa, zelena Štajarska, imaš med Slovinci največ čislana vina, a tudi posebno Istra in Goriška ga ima veliko in izvrstnega, toda zdaj tudi Vam Štajarcem in nam Istranom že nagaja trtna uš, ki je skoro pojedla Kranjsko. Kaj bo, če ona nas premaga in ne mi njo? Premišljajmo in posvetujmo se ob danih nam prilikah v skupščinah na Štajarskem, Kranjskem ali Primorskem vsaj parkrat v letu. Najbolj pa: združujmo se v vinarskih zadrugah! Dixi, vivat sequens! Moj skrbni Slovan, — Ti stopaj na dan!

Rodoljub.

Cerkvene zadeve.

Čč. frančiškanke vednega češčenja najsv. zakramenta v Maribor.

(Konec.)

V stolni cerkvi in pred njo bilo se je med tem zbralo mnogo ljudstva. Prečastiti gosp. kakonik in stolni župnik J. F. Bohinc so pri severnih vratih stolne cerkve vsprejeli nove sestre in z blagoslovljeno vodo poskropili. Sestre so se podale v presbiterije in sicer v klopi na epistolske strani. K njih vsprejemu prišle so tudi tukajšnje čč. usmiljene in šolske sestre in vse šolske sestre od Sv. Petra pri Mariboru. Kmalu potem, namreč ob pol treh, vršil se je slovesni vhod milostljivega gospoda knezoškofa Mihaela, pri katerem so jih spremljali Mariborska in sosedna duhovščina in veleč. oo. frančiškani. Izpred velikega oltarja, s krasnimi cveticami okinčanega imeli so potem milostljivi knez in škof navdušen nagovor na sestre frančiškanke in na pričujoče vernike. Izrazili so svoje veselje, da se redovnice vednega češčenja v Mariboru naselijo. Omenili so mnoge težave, katere je trebalo in še bo treba premagati pri vstanovitvi novega samostana. Popisali so vstanovitvenje reda sv. Klare ali frančiškank po sv. Frančišku, in govorili o češčenju in pobožnosti do najsvetejšega zakramenta in o veliki ljubezni mnogih svetnikov do presv. Rešnjega Telesa. Posebej so navedli sv. Alojzija, ki je tako težko odhajal od najsvetejšega zakramenta; sv. Karola Boromeja, ki je sedemkrat na den obiskal sv. Rešnje Telo, sv. Frančiška Asiškega, ki je molil cele noči pred Najsvetejšim; sv. Bonaventura, vzor ljubezni do Jezusa; sv. Terezijo in sv. Katarino Sijensko. Sestre frančiškanke, so rekli, izvolile so si pa poklic, pred izpostavljenim sv. Rešnjim Telesom noč in dan moliti, ter mu zadostovati za premnoga razžaljenja v tem presvetem zakramentu. Prosile bodo Boga za dobre in zveste duhovnike, molile za mladeniče in device, da ohranijo čisto srce, za očete in matere, za bolene in žalostne, za spreobrnjenje grešnikov, za celo sv. katoliško cerkev — in nadomestovale bodo to, kar mi zamudimo. »Potem so jih mil. knezoškof priporočili duhovnikom in vernikom svoje škofije in pa vsem katoliškim društvom v Mariboru. Slednjič so častitej prednici položili na srce njene imenitne dolžnosti in sestre opomnili, da jim kot svojemu višjemu pastirju naj obljubijo pokorščino in spoštovanje.

Prelepi nagovor je pričujočim segal globoko v srce ter jih do solz ganil. Milostlj. knez so se zatem podali na svoj škofovski prestol in častite sestre so ena za drugo pred njih poklekile ter jim poljubile škofovski prstan v znamenje pokorščine. — Zdaj se je izpostavilo presv. Rešnje Telo, mil. knez in škof zapojejo zahvalnico »Veni s. Spiritus« (Pridi sv. Duh), molijo lavretanske litanije in podelijo sv. blagoslov z Najsvetejšim.

S slovesnim izhodom milostlj. knezoškofa, spremljanega od vseh duhovnikov, končal je ganljivi vsprejem sester v stolni cerkvi. Odtod so se sestre odpeljale s svojimi spremljevalkami v novi samostan in sledilo jim je mnogo ljudstva, da mil. knezoškofa dostojno sprejmejo. Črez malo časa se pripeljejo mil. višji pastir s prečast. gospodom stolnim župnikom J. F. Bohincem. Pred vhom v kapelo izročila je mala deklica Leopoldina Fontana, hči tukajšnjega trgovca, milostljivemu knezoškofu šopek duhtečih cvetic z besedami: Sprejmite, milostljivi knezoškof, ta šopek od sester frančiškank v znamenje njih hvaležnosti. Prevzvišeni so se njej in sestram za to pozornost srčno zahvalili. Imenovana deklica je bila tudi častito prednico frančiškank

pozdravila, jej izročila šopek ter jej želela srečo in blagoslov na novem domu.

Milostlj. knez se podajo v kapelo presv. Srca Jezusovega, ki je bila prav ukusno ozaljšana. Ljudij je bilo vse polno v kapeli in v samostanskem dvoru. Ko milostlj. knezoškof molijo pred Najsvetejšim, pojejo sestre hvalnico »Magnificat« in »O salutaris hostia«. Mil. knez stopijo potem pred oltar in v presrčnem nagovoru izročijo novi samostan častitej prednici Mariji od Križa Nalecz pl. Morawska. Prav toplo pa se zahvalijo onim preblagim zgorej omenjenim gospem in gospodičinam, ki so čč. frančiškanke spremljale iz Levova, Gradca in v Mariboru od koledvora do stolne cerkve in semkaj v samostan. Iz kapele peljejo mil. knezoškof nove redovnice v njihov samostan, ter odredijo klavzuro. Ko se vrnejo, bili so jim predstavljeni: gospod dr. P. Štefan Wawrzkowicz, kneginja Jablonowska, baroninja Buol, baronesa Lazarini z nečakinjo in gospodična pl. Hornowska. Vse so počastili s prijaznimi besedami, potem pa blagoslovivši klečeče se odpeljali v svojo rezidenco. Tako se je končala ta prezanimiva slovesnost v soboto in to ob najlepšem vremenu.

V nedeljo, dne 1. oktobra služili so milostljivi knezoškof po prihodu čč. frančiškank prvo sv. mešo v kapeli presv. Srca Jezusovega. Od tistega dneva je tam vsaki den ob 7. uri zjutraj sv. meša, po nedeljah, praznikih in četrtek pa slovesna večernica do 1. novembra ob 1/2 6. uri, poznej pa ob 1/2 5. uri zvečer. Ta večernica je nekaj čisto nenavadnega in zato se je vselej vdeležuje toliko vernikov, da mnogi morajo zunaj ostati.

Red Božje službe v kapeli sv. Srca Jezusovega pri frančiškankah: sv. konventna meša je vsaki den ob 7. uri rano; sv. blagoslov je po nedeljah in praznikih in vsaki četrtek (ker je Kristus tan den vpostavil najsv. sakrament): do 1. novembra ob 1/2 6. uri večer, od 1. novembra pa ob 1/2 5. uri večer. — Izpostavljen je najsvetejšega se dozda zaradi popravil, v hramu potrebnih, še ni moglo zgoditi. V kratkem bodo dokončana tudi mizarska dela, in potem se slovesno izpostavi presv. Rešnje Telo k vednemu čiščenju.

Gospodarske stvari.

Krompir v jamah.

Kdor ima več krompirja, kakor ga more spraviti doma v shrambo, stori dobro, če ga pokoplje v jame, toda le-te je treba dobro napraviti, sicer ne ostane brez škode. Take jame se naredijo dobro tako-le:

Napravi se jama eden meter široka, pol metra globoka, pa tako, da so stene ravne, ne ležeče. Kraj za take jame mora biti prodnat, da voda od dežja lahko vleze in odteče. Nato se vsiplje krompir, kolikor mogoče, brez prsti, ki se ga sicer še drži; krompirja se nasiplje toliko, da ima nad zemljo podobo strehe. Na krompir se razprostre vejevje ali že borovo, smrekovo ali, kar je bolje, bezgovo. Bezga miši ne marajo in zato jih v take jame ni, če pa kriješ krompir s slamo, pririje se ti ta zverjad do nje, si napravi ondi gnezda, gloda krompir in kar je še huje, dosti lukenj narije, po katerih potem pride voda in zima, oboje na kvar krompirju.

Čez to vejevje se dene potem celina t. j. roša izrezana iz trate. Celina pa se deva tako, druga na drugo, da se od spodej začne in navzgor polaga. Na vrhu se pusti pa luknja, da lahko sopuh izhlapi iz krompirja. Čez celino se vrže še nekaj prsti, da se zadela špra-

nje med njimi, če jih je kaj ostalo. Ona luknja ostane lahko dalje časa, vendar pa se zadela s celino, kedar gre dež. Če je sopuh že iz krompirja izhlapil, ali že zima pritisne, zadela se luknja s celino in cela jama se pokrije še s prstjo.

Vejevje drži topli zrak na krompirju in ni se treba bati, da zmrzne. Spomladi se celina vzame doli s krompirja pa zloži na kupe in je tako še prihodnje jeseni za rabo. Vejevje pa se lahko sežge, torej tudi ni izgubljeno.

Ako je zemlja ilovnata, ni za jame, vendar pa se krompir lahko kar na površje take zemlje nasiplje, sicer pa se potem ravna s krompirjem, kakor smo gori rekli. Vse delo mora pa biti zvesto, če nočemo trpeti škode.

Kedaj se naj kosi?

To pač kmet najbolje ve, poreče ta ali oni. Res, to že ve, kedaj naj gre s koso na travnik, katerega meseca, ob kakem vremenu, a tukaj sproži se nekaj besedij o dnevnem času košnje. Navada je, vsaj pri večini slov. gospodarjev, da hitijo na vse zgodaj kosci nad travo, deteljo ali kar si bodi. In to je napačno, razumno vsaj ni. Glavna stvar pri klaji je, ali imajo rastline dosti dušeca v sebi ali ne, kajti od te tvarine odvisi jakost in tečnost klaje. Ker je to zelo važno za vsakega kmeta, ki redi obilo glav v hlevu, jeli so preiskovati, kedaj da je največ dušeca v rastlinah. Razvidelo se je in kemično razkrojenje je pokazalo, da je to proti večeru in sicer o toplih dnevih v večji meri, kakor o meglenih, mrzlih ali vsaj deževnih in hladnih. Račun kaže, da je posebno zračna toplota velikega vpliva pri tem. Številke in odstotki nam to najbolj kažejo, zato naj jih sledi le nekaj, ki bodo vsaj tega ali onega prepričali, da ni najsrečnejši čas za košnjo v jutro, ampak veliko bolj z večera. Pri rudeči detelji našlo se je pri 9° C. in sicer o hladnem dnevu komaj 1-1% dušeca dočim ga je bilo pri 15° C. pri lepem vremenu in sicer zvečer skoraj 3%. Nemška detelja ima zjutraj pri toploti 17° C. 2-8%, pri 20° C. in zvečer pri jasnem nebu 5% dušeca. Še več števil bi se lahko navelo, a naj zadostujejo le-te. Cvetje, listje, peresa, mladike, vse se pri višji toploti in na večer navzame dušeca v veliko večjem razmerju, kakor zjutraj ali pri slabem, hladnem vremenu.

Ne za učenega razkrojitelja je to prevelike vrednosti in važnosti, marveč za gospodarja, ki se bo, če je količkaj razumen, previden in pri tej stvari štedljiv, po tem načelu ravnal, češ, da ima klaja zvečer pokosena mnogo več vrednosti v primeri z ono, ki se zjutraj pokosi.

Ikrave svinje.

Danes hočemo le malo spregovoriti, kako se ta bolezen pri svinjah spozna in kako naj se ljudje njenih nasledkov varujejo. Dokler so šenki redki, se da le prav težko določiti, če je žival res ikrava. Lažje se spozna, če je iker že precejšnja množica. Slizna koža ali mrena na očeh in na gobcu je medla, mrtva, tako nekako spehana in vturjena. Bolane svinje le hripavo, ohripelo krulijo, težko dihaajo, malo hodijo in klaja jim ostaja v koritu. Če pa vseh teh znamenj ni opazovati natanko, prepričal se boš, ali so svinje zdrave ali ne, če jim pogledaš spodnjo stran jezika. Ako nahajaš tu pike, velike kakor grah, je to gotovo znamenje, da je žival ikrava.

Ker se v človeškem želodcu izleže iz vsake ikre trakulja, je najbolje, da se meso hudo bolnih svinj ne vživa. Ker se pa le malokdaj izve, da je žival bolna, temveč se take stvari skrbno prikrivajo, bode previden